

'Black-crowned Night Heron', vrij te vertalen als 'zwart gekruinde nachtreiger', lijkt een treffende beschrijving te geven van uiterlijk en basaal gedrag van deze vogel. In het Duitse taalgebied wordt deze soort 'Nachtreiher' genoemd, oftewel 'Nachtreiger'. Het in Nederland gebruikte woord 'kwak' stamt af van het vroegere 'quacreiger', of 'quacreygher', waarbij 'quac' de betekenis van kwaken heeft en dus duidt op het geluid dat de vogel tijdens de vlucht voortbrengt. In het taalgebruik werd een correlatie gelegd met de rauwe klanken van de kraaiachtigen; de kwak werd bijvoorbeeld ook 'nachtraaf' genoemd, waarin ook meteen verwezen wordt naar de

nachtelijke leefwijze. De wetenschappelijke naam 'nycti-corax' betekent vertaald ook nacht-raaf. Ook werd 'schildreiger' als naam gebruikt, waarbij 'schild' ofwel refereert aan het zich 'schuil' houden van deze vogel ofwel aan het regelmatig voorkomen van deze reiger op wapenschilden, waarbij de naam dan de betekenis krijgt van 'bontgekleurde reiger'. Het gewone volk zonder wapenschild noemde de kwak vaak 'blauwe kwak', met het oog op de duidelijk blauwe kleurtonen aan de bovenzijde van deze reiger. Het is maar dat u het even weet.

Bronnen:

Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria (SOVON-onderzoeksrapport 2004/13) - Fred Hustings, Carolien Borggreve, Chris van Turnhout & Johan Thissen.

Broedvogels in Nederland 2012 (SOVON-rapport 2014/13) - Arjan Boele, Joost van Bruggen, Fred Hustings, Kees Koffijberg, Jan-Willem Vergeer & Calijn Plate
IOC World Bird List versie 5.3 (<http://www.worldbirdnames.org/>)

H. Blok en H.J. ter Stege (2008), De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis

http://www.vogelbescherming.nl/vogels_kijken/vogelgids/zoekresultaat/detailpagina/q/vogel/136

<http://www.vogelvisie.nl/soort/kwak.php>

<https://www.sovon.nl/nl/soort/1040>

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Kwak_\(vogel\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Kwak_(vogel))

DAEDLINE februarinummer 5 januari 2016

De deadline voor het februarinummer is gesteld op **5 januari**. Waarom al zo vroeg? Er staat dan weer een kleurenummer op stapel, waarbij de redactie extra tijd nodig heeft om bij de veelal inhoudelijk waardevolle artikelen, ook passende en kwalitatief bruikbare foto's te zoeken.

Om de redactie echt goed haar werk te laten doen, werkt het alleen wanneer hier wat meer tijd voor uittrekken. Drie dagen voordat De Korhaan naar de drukker gauw nog een afbeelding van het internet plukken, zo willen wij niet te werk gaan.

Let erop: foto's zijn alleen bruikbaar met een resolutie van boven de twee Megabite (2.000 kB)

Grote bonte specht

Reactie op de oproep van Dick Jonkers om eigen ervaringen met de grote bonte specht te melden. Simon Holzenspies zond daarop deze brief in.

Geachte heer Jonkers,

Steeds weer lees ik uw naam bij het vele werk, dat u doet voor de vogels. Uw artikelen over de grote bonte specht in de Korhaan jaargang 49 nummer 2 en 3, heb ik met veel belangstelling gelezen.

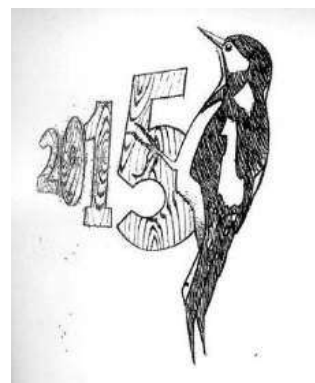
U vraagt te willen reageren op de artikelen en ervaringen met, en waarnemingen van, de grote bonte specht te melden voor uw onderzoek naar de verspreiding van de grote bonte specht.

De eerste keer, dat ik een grote bonte specht heb gezien, was in de periode, begin jaren-vijftig. De specht zat in de tuin en mijn moeder las in boeken van o.a. J. P. Thijsse, dat deze vogel een schuwe bosvogel was, die zelden op de grond kwam. Vanaf dat moment, hing zij regelmatig halve kokosnoten op in een boom in de tuin. Meestal kwam de specht één keer per dag wat eten van de kokos. Als we de specht zagen, dan riepen we door huis "DE SPECHT" en dat was het signaal om niet de tuin in te gaan om de schuwe bosvogel niet te verjagen als hij zat te eten.

In de tientallen jaren die volgen is de grote bonte specht, maar ook de groene specht en later het blauwspechtje (boomklever) regelmatig in de tuin. De laatste jaren is de grote bonte specht vrijwel dagelijks, een groot deel van de dag, in de tuin. De tuin lijkt een vast punt te zijn geworden in hun leefgebied. Zij vinden er beschutting, voedsel en water. Thans hang ik geen halve kokosnoten meer op, maar zorg ik wel in de traditie van mijn moeder voor voedsel voor de vogels in de tuin en ook voor de spechten en probeer ik de tuin aantrekkelijk te houden voor vogels. Veel nieuwe mensen in de buurt prefereren kaalslag en tegelpartijen.

De laatste jaren, zijn er zeker drie families grote bonte spechten, die voedsel in de tuin zoeken en vinden. Soms tegelijkertijd. Met een eenvoudige videocamera heb ik de aanwezigheid van de spechten vastgelegd. Vermoedelijk komen er nu circa 12 verschillende grote bonte spechten in de tuin. Drie ouderparen met jongen. Ze maken niet vaak ruzie, omdat het voedsel op meerdere plaatsen te vinden is. Er zijn in de beelden meerdere geringde spechten te zien, die qua leeftijd te zien, niet uit het zelfde nest zullen zijn gekomen. Meerdere spechten mannen en

vrouwen zijn
tegelijker tijd te zien

in de opnamen, naast meerdere jonge spechten in verschillende leeftijdsklassen, en met hun rode petjes. Er zijn ook slachtoffers onder de grote bonte spechten door o.a. roofvogels. Vooral jonge spechten zijn erg kwetsbaar.

U schrijft in uw artikel, dat men vroeger spechten wel als volièrevogels hield. Ik heb het gevoel, dat de tuin een open volière is. Als ik in de tuin ben, dan vliegen de spechten niet meer weg zoals vroeger, maar blijven ze wat hoger in de oude bomen zitten en hoor je de signalen, die ze naar elkaar zenden als ze vlak bij elkaar zijn. Alle gehoorde verschillende geluiden, (en ook het roffelen) van de grote bonte spechten, zijn opgenomen. Toch blijven de spechten een beetje schuw en komen ze niet zoals de merels en mezen of zoals de kauwtjes dat doen, naar je toe. De grote bonte spechten komen nu ook regelmatig op de grond. Zowel de jonge als de oudere spechten. Ze eten o.a. vetten, insecten, stukjes brood, kaas en pinda's en stukjes ei en doen dit soms in concurrentie met andere vogels en soms op de grond. Ze baden ook in de drinkwaterbakken. Dit is allemaal in de beeldopnames te zien naast de opnamen van de andere vaste vogels in de tuin. Op de bijgaande USB-stick staan de beelden van de vogels in de tuin. Eerst is er een portretgalerij en vervolgens is er een videofilm met de beelden en de geluiden van de vogels in de tuin. De USB-stick bevat een bestand Quicktime van circa 23 Gb. Het bestand kan zowel op microsoft-computers als op apple-computers worden geopend en worden bekeken.

Tenslotte kan ik melden, dat de spechten in de tuin voornamelijk aangetaste bomen en doodhout stukhakken. Dat doen ze heel grondig. Jonge spechten oefenen ook op de bast van o.a. jonge beuken. Daarbij ontstaat schade, maar de beuken groeien snel en herstellen. Het is te zien op de video. Tot zover mijn reactie op uw artikelen. Wanneer u beeldmateriaal kunt gebruiken, voor de vogels, dan staat het u vrij om dit te doen.

Met vriendelijke groet, Simon Holzenspies

Kauwtjes

Simon Holzenspies

In de jaren vijftig werden er bij mijn moeder steeds vaker vogels gebracht. Het was het begin van een stroom vogels van gemiddeld circa drie per dag het hele jaar door gedurende tientallen jaren.

Onder de vogels waren jonge, gewonde en zieke vogels. Een groot deel van deze vogels ging enige tijd later opgegroeid en / of genezen weer de vrije natuur in. Zij werden meestal losgelaten in de tuin. Onder deze vogels waren ook vaak kauwtjes. Het eerste kauwtje waar ik mee te maken kreeg was een heel jong kauwtje, waarvan de vleugelpennen deels waren afgeknipt, zodat wegvliegen onmogelijk was. Het werd door iemand gebracht, die het wel aardig had gevonden om een kauwtje te hebben, maar bij nader inzien opzag tegen de aandacht en de verzorging die de jonge vogel vergde. Mijn moeder nam de vogel die toen al de naam Gerrit had, op. Na ongeveer een jaar, ik zat toen in de vijfde klas van de nabij gelegen lagere school, had Gerrit mij uitgezocht als zijn levenspartner. Het was mijn eerste intensieve ervaring met een kauwtje. Kauwtjes zijn kolonievogels en onderhouden contacten met elkaar. Een jong kauwtje heeft bovendien ook de aandacht van zijn ouders en nu Gerrit bij mensen was gekomen vormden die verzorgende mensen zijn sociale contacten. In de natuur zie je de kauwtjes vaak dicht bij hun partners in bomen zitten. Soms in een grote groep bij elkaar. Zij vliegen achter elkaar aan en zoeken eten in elkaars nabijheid. Toen Gerrit later na de rui nieuwe veerpennen had gekregen, vloog hij regelmatig met mij mee. Als ik naar school ging dan zat hij regelmatig voor het raam van de klas naar mij te kijken. Totdat Gerrit op een keer een openstaand bovenraampje had ontdekt waardoor hij de klas invloog. Het werd toen allemaal heel problematisch omdat de schoolmeester weinig begrip had voor de situatie. Gerrit woonde in een huisje op een hoge paal in de tuin voor het logeerkamerraam en kon van daaruit niet alleen op de grond en in de tuin komen, maar kon ook in de logeerkamer komen en van daaruit soms ook verder in huis. Hij zocht zijn partner steeds op om hem prakjes van torren en wormen te geven, afgewisseld met begroetings- en balts-ceremonies. Ik leerde al doende de taal van de kauwtjes. Er was ook een keer een hoogoplopende ruzie. Gerrit had in huis mijn postzegelverzameling ontdekt en trok de postzegels één voor één uit het inschuifalbum. Toen ik dit wilde voorkomen en zijn naam riep, kon hij in de ontstane opwinding opeens heel luid

zijn eigen naam zeggen. Alle belevenissen met Gerrit heeft mijn moeder destijds in haar boek en in artikelen in de Korhaan beschreven. Daarnaast correspondeerde zij met Konrad Lorenz over het gedrag van de kauwtjes en andere vogels, en zo konden bepaalde inzichten omtrent het gedrag verder worden bevestigd door de ervaringen met Gerrit en later met vele andere kauwtjes.

Nu leeft er bij mij altijd nog een kauwtje, dat lijdt aan een vrij zeldzame aandoening die o.a. in het Vogeljaar 60(1) en elders uitvoerig is beschreven. Het is een aandoening waarbij scheefgroei van de snavel en klomppootjes ontstaan. Afbeeldingen zijn o.a. in het Vogeljaar te vinden. Mogelijk ontstaat de aandoening door afgekoelde legsels zoals bij pluimvee wel voor komt. In de natuur heeft een vogel met die aandoening geen kans om te overleven. Een zaadeter, zoals een groenling zou met de aandoening de zaden niet kunnen pellen, maar kauwtjes zijn alleseters en kunnen met de aandoening toch nog goed eten, maar het kost veel moeite en het gaat langzaam. De vogel is in de vrije natuur een zwak exemplaar. Verzwakt werd dit kauwtje circa veertien jaar geleden gevonden en bij mijn moeder gebracht. Zij kan vliegen als de beste. Maar landen op de pootjes doet vaak erg pijn. Zij is na een ongelukkige landing enige dagen van de kaart. Je denkt het ergste maar tot nu volgde elke keer weer herstel. Aanvankelijk zat het kauwtje daarom in een klein kooitje om het landen vanaf enige hoogte op de verminkte pootjes te voorkomen. De laatste jaren is zijn kooi steeds verder vergroot en aangepast op een manier, waardoor neerkomen vanaf dikke zitstokken vanaf kleine hoogten op een zachte bodem mogelijk is. Het kauwtje dat de naam Tjock heeft gekregen lijkt zich nu prettig te voelen en kan zelfs zingen. Dit zingen heb ik een kauwtje nog nooit eerder horen doen. Zij heeft op een leeftijd van circa tien jaar bovendien een mens als partner uitgekozen. Blijkbaar is de 'verbuiging' die door Konrad Lorenz beschreven is, en waarmee bedoeld wordt, het zich richten op de mens, ook mogelijk bij oudere kauwtjes die al een tijdje vrij, in de natuur hebben geleefd.

Minstens één keer per jaar moet de snavel van Tjock worden geknipt omdat eten anders te moeilijk wordt. In de literatuur staat, dat je als partner of verzorger dit beter niet zelf kunt doen omdat dit de relatie met de vogel kan bederven. Soms is het niet nodig om de snavel te knippen